

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по Жмеринському надлісництву Філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

"22" серпня 2025 року

м. Жмеринка Вінницької області

Нами, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа філії "Центральний лісовий офіс" державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України" (далі - філія "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України") від "12" серпня 2025 року № 7843/36.2-1-2025), лісничими: Барського лісництва - Анатолієм ГАВРИЛЮКОМ, Вендичанського лісництва - Анатолієм ЖУКОТАНСЬКИМ, Жмеринського лісництва - в. о. лісничого Сергієм ПОГОНЦЕМ, Івашковецького лісництва - Валерієм ГАВРИШЕНКОМ, Котюжанського лісництва - Ігором БУЛУЄМ, Людовського лісництва - Віктором ЗАРИЦЬКИМ, Моївського лісництва - Сергієм СТРИЛЕЦЬКИМ, Ямпільського лісництва - Володимиром КОВПАКОМ та інженером з охорони та захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП "Ліси України" Віктором ЧЕРВАТЮКОМ в період з 20 по 22 серпня 2025 року проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації охорони та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України" і знаходяться на території вищевказаних лісництв Жмеринського надлісництва на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Барське лісництво														
8	1	13.8		13.8	4ДЗЗЯЗ1ЛПД2ГЗ+ЧШ+ДЧР	81	0.75	2	23	30	310	2	опеньок (армілярні гнилі), судинний мікоз дуба, некроз граба	5
59	5	4.6		4.6	5ДЗЗБКЛ+ЧШ+ДЧР+ГЗ	86	0.75	1	28	34	420	3	судинний мікоз дуба, некроз бука, некроз граба	5
Разом ВСР				18.4										
Вендичанське лісництво														
16	7	9.6	(1)	3.3	7ДЗЗЯЗ+АКБ+ОС	86	0.65	1	26	32	315	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба	10
16	7	9.6		5.3	7ДЗЗЯЗ+АКБ+ОС	86	0.65	1	26	32	315	3	судинний мікоз дуба, халаровий некроз ясеня, бура ядрово-заболонна гниль акації	15

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ямпільське лісництво														
72	4	3.5	(1)	1.4	9ДЗ1ГЗ	90	0.50	2	23	32	195	3	судинний мікоз дуба, некроз граба	10
72	6	1.7		1.7	9ЯЗ1ДЗ	91	0.60	1	27	32	285	3	халаровий некроз ясенa, судинний мікоз дуба	15
72	7	5.0		5.0	9ДЗ1ЯЗ+ГЗ	101	0.65	3	23	32	270	3	судинний мікоз дуба	10
Разом ВСР				8.1										
ВСЬОГО ВСР:				157.4										

Загальна обстежена площа по Жмеринському надлісництву Філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 157.4 га, в т. ч. по причинах призначення заходів (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) :

- судинний мікоз дуба - 87.1 га;
- опеньок осінній - 41.8 га;
- халаровий некроз ясенa - 12.9 га;
- буревій - 10.4 га;
- некроз граба - 4.2 га;
- соснові лубоїди - 1.0 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Обстежені насадження листяних порід характеризуються переважно груповим та поодиноким характером всихання, слабого, середнього та сильного ступенів пошкодження. Основними патологіями, що призводять до всихання дерев листяних порід є хвороби некрозного та судинного характеру: судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясенa, некроз граба, вертицильоз клена, тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибкові хвороби, які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. Такі насадження характеризуються відпадом дерев що мають переважно верхівковий тип відмирання, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 та 2 порядків, суховершинністю, також наявні водяні пагони на стовбурах всихаючих дерев (як один із головних показників ослаблення дерев). Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халаровому некрозу ясенa (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи дуба звичайного (ДЗ).

В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 70% до 100%. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, які призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

В обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на дубі звичайному (ДЗ) є малий дубовий вусач (*Cerambyx scopolii*), на ясені звичайному (ЯЗ) – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

В Людовському лісництві ясеневі насадження (з головною породою або в складі яких є ясен) вражені армілярними гнилями, що спричиняються грибами роду опеньок (*Armillaria*). Ступінь пошкодження слабкий та середній, характер розподілу вітровальних дерев груповий та поодинокий. Ризоморфи гриба проникають у живе дерево між корою та деревиною і транспортують з них воду і поживні речовини до своїх плодових тіл. З часом кореневі гнилі повністю чи частково руйнують кореневу систему живих дерев, які в подальшому вивалюються повністю під дією сили вітру та власної ваги.

В Івашковецькому лісництві (кв. 62 вид. 4(1) на пл. 2.7 га; кв. 62 вид. 7(1) на пл. 6.8 га; кв. 66 вид. 2(1) на пл. 0.9 га) деревостани пошкоджені стихійним лихом (буревій 2025 року), характеризуються наявністю значної кількості вітроломних та вітровальних дерев, дерев зі зламаними стовбурами, з нахилом стовбура більше 30 градусів, з підірваною кореневою системою, відламанною кроною та її частин, з дугоподібно зігнутими стовбурами, тощо, характеризуються змішаним характером пошкодження – переважно групового та поодинокого характеру. Ступінь пошкодження – слабкий.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому обстежені насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 157.4 га в 2025 році.

При складанні акта використовувалися матеріали базового лісовпорядкування 2022 року ДП "Жмеринське лісове господарство".

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводилися силами лісової охорони філії «Центральний лісовий офіс» ДП "Ліси України". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки закінчені, всі ділянки остовповані та відмежовані в натурі.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу.
2. За результатами лісопатологічного обстеження, відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни в 2025 році.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях і з метою збереження лісової мікрофлори.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 4-й - Жмеринському надлісництву Філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України".

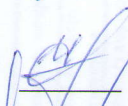
П І Д П И С И:

Завідувач сектору нагляду, обліку та прогнозу
філії "Вінницялісозахист" ДСЛП
"Київлісозахист"

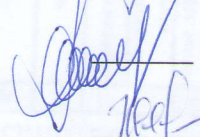
Віталій СТЕГНЯК

Інженер з охорони та захисту лісу філії
"Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

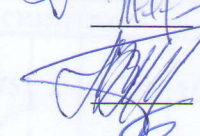
Віктор ЧЕРВАТЮК

Лісничий Барського лісництва

Анатолій ГАВРИЛЮК

Лісничий Вендичанського лісництва

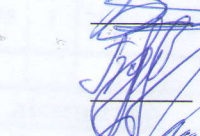
Анатолій ЖУКОТАНСЬКИЙ

В. о. лісничого Жмеринського лісництва

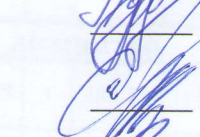
Сергій ПОГОНЕЦЬ

Лісничий Івашковецького лісництва

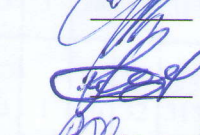
Валерій ГАВРИШЕНКО

Лісничий Котюжанського лісництва

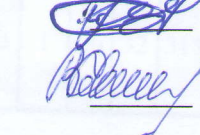
Ігор БУЛУЙ

Лісничий Людовського лісництва

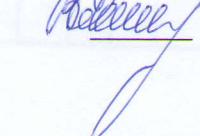
Віктор ЗАРИЦЬКИЙ

Лісничий Моївського лісництва

Сергій СТРИЛЕЦЬКИЙ

Лісничий Ямпільського лісництва

Володимир КОВПАК